

Työturvallisuus

AV-alan tuotantopalveluja ja osaamista

Webinaari 30.9.2026

Terhi Tarvainen, Työasia Oy

Journalismia, teatteria ja työehtoja 30 vuotta

FM, täydennyskoulutusta aikuiskasvatustieteestä,
työlainsäädännöstä, johtamisesta ja sovittelusta

Paikallinen luottamushenkilö, päätoiminen
pääluottamushenkilö, pääluottamushenkilö, työehtoasiantuntija

Yrittäjä, Työasia Oy, koulutus ja sparri, työyhteisösovittelu ja
työturvallisuuskoulutus luoviin tuotantoihin ja tapahtumiin

Matkamotoristi

Ihminen työssä ja vapaalla

Sisältö

- Av-tuotannon erityisyyksiä työturvallisuuden kannalta
- Työturvallisuusvastuita ja velvoitteita
- Riskien hallinta

- Taide vs. turvallisuus
- Ei haluta "vaarantaa tuotantoa"
- Hierarkkisuus
- Työtä tehdään erilaisissa sopimussuhteissa
- Projektiluontoisuus, tuotannossa aina eri työryhmät
= työturvallisuus/työsuojelutoiminnan jatkuvuus?
= ei lainkaan työsuojeluvaltuutettuja, yhtiökohtainen tsv
tai tuotantokohtainen tsv
- Nopeat muutokset, muutokset olosuhteissa ylipäättään, kiire
- Pienet resurssit
- Työaika, matkustaminen
- Erityiskohtaukset, aseet jne.
- Intiimikohtaukset / läheisyyskoreografi, pyrot, räjähteet, stuntit, aseet...

AV-tuotantojen erityispiirteitä

Kuvio 1. Tekijät, jotka vaikuttavat siihen, ettei vastaaja voi toimia niin turvallisesti kuin haluaisi (N=630)

”Elokuva- ja televisiotyössä turvallisuudesta tingitään taiteen vuoksi useimmiten liikenteeseen liittyvissä tilanteissa: esimerkeissä kerrotaan puutteellisesta liikenteenohjauksesta kuvaustilanteissa ja kuvaamisesta liikkuvasta ajoneuvosta.” s. 15

Luovalla alalla kaadutaan, liukastutaan, kompuroidaan, minkä syynä ovat esim. epätasaiset tai liukkaat alustat tai niillä olevat kaapelit ja johdot.

Tapaturmia aiheuttaa myös fyysinen kuormittuminen raskaassa nostotilanteessa.

([Tapaturmavakuutuskeskuksen tilastot](#), taide, viihde, virkistys)

Yleisiä työturvallisuusriskeihin johtaneita syitä:

- riittämätön tiedonkulku
- erilaiset työturvallisuuskulttuurit
- epäselvät vastuut
- puutteellinen töiden suunnittelu
- puutteellinen perehdytys
- puutteellinen vaarojen tunnistaminen

Luovan tuotannon yleisiä työturvallisuus- riskejä

Alalla ei ole erityisiä yleisiä työturvallisuusohjeistuksia tai –standardeja. Turvallisuuden järjestämisen taso ja laatu on yhtiökohtaista ja osaaminen yksilökohtaista.

Työturvallisuus- ja työsuojelulainsäädäntö ovat kuitenkin voimassa myös av-tuotannoissa.

Vastuista ja velvoitteista

Työnantajan vastuulla on suunnitella työ niin, että sen voi tehdä turvallisesti ja terveellisesti.

Riskien ja vaarojen arviointi. Perehdyttäminen. Jatkuvan tarkkailun periaate.

Työntekijän vastuulla on tehdä työ turvallisesti ja terveellisesti ohjeiden mukaan.

Huolellisuus ja siisteys. Vastuu omasta ja muiden työturvallisuudesta.

Työntekijällä on velvollisuus ilmoittaa esim. koneiden ja laitteiden puutteellisuuksista.

Läheltä piti –tilanteet, turvallisuushavainnot

Työturvallisuuslain lähtökohta ja yleinen huolehtimisvelvoite (8 §)

- Työturvallisuutta koskeva yleislaki; tarkoitus henkisten ja fyysisten terveyshaittojen kokonaisvaltainen ennaltaehkäisy ja hallinta
- Työnantaja on tarpeellisilla toimenpiteillä velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Tarvittavat toimenpiteet suunniteltava, valittava, mitoitettava siten, että vaara- ja haittatekijöiden syntyminen estetään, poistetaan, tai korvataan vähemmän vaarallisilla tai vähemmän haitallisilla
- Työnantajan on jatkuvasti tarkkailtava työympäristöä, työyhteisön tilaa ja työtapojen turvallisuutta. Työnantajan on myös tarkkailtava toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta
- Sovelletaankin myös kotona tehtävään työhön (5 §)
- Työturvallisuuslaki edellyttää yhteistoimintaa työntekijöiden kanssa

Työntekijöille annettava opetus ja ohjaus (14 §)

Työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä huolehdittava siitä, että työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus sekä muut hänen henkilökohtaiset edellytyksensä huomioon ottaen:

- 1) työntekijä perehdytetään riittävästi työhön, työpaikan työolosuhteisiin, työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista tai työtehtävien muuttuessa sekä ennen uusien työvälineiden ja työ- tai tuotantomenetelmien käyttöön ottamista;
- 2) työntekijälle annetaan opetusta ja ohjausta työn haittojen ja vaarojen estämiseksi sekä työstä aiheutuvan turvallisuutta tai terveyttä uhkaavan haitan tai vaaran välttämiseksi;
- 3) työntekijälle annetaan opetusta ja ohjausta säätö-, puhdistus-, huolto- ja korjaustöiden sekä häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta; ja
- 4) työntekijälle annettua opetusta ja ohjausta täydennetään tarvittaessa.

Työnantajan sijainen (16 §) eli esihenkilö

Työnantaja voi asettaa toisen henkilön edustajanaan (työnantajan sijainen) hoitamaan tässä laissa työnantajan velvollisuudeksi säädettyjä tehtäviä.

Työnantajan sijaisen tehtävät on määriteltävä riittävän tarkasti huomioon ottaen työnantajan toimiala, työn tai toiminnan luonne ja työpaikan koko.

Työnantajan on huolehdittava siitä, että sijaisella on riittävä pätevyys, hänet on riittävästi perehdytetty tehtäviinsä ja että hänellä muutenkin on asianmukaiset edellytykset tässä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen.

Työsuojelu on yhteistoimintaa

Lähtökohtana työpaikkojen oma-aloitteinen toiminta

Juridinen vastuu työturvallisuudesta on työnantajalla ja työnantajan edustajina toimivilla esihenkilöillä

¹²
Työsuojelun yhteistoimintahenkilöt (työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutettu) osallistuvat asiantuntijoina työpaikkansa työturvallisuusasioiden käsittelyyn

Työpaikka, jolla yksi työnantaja käyttää pääasiallista määräysvaltaa ja jolla samanaikaisesti tai peräkkäin toimii useampi kuin yksi työnantaja tai itsenäinen työnsuorittaja.

Yhteisellä työpaikalla tuotantoprosessin aikana eri työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien työ vaikuttaa toisten työntekijöiden turvallisuuteen tai terveyteen.

Yhteisellä työpaikalla pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan on:

- varmistettava, että hänen työpaikallaan työtä teettävä ulkopuolinen työnantaja ja tämän työntekijät sekä itsenäiset työnsuorittajat ovat saaneet
 - tarpeelliset tiedot ja ohjeet työhön kohdistuvista työpaikan vaara- ja haittatekijöistä,
 - työpaikan ja työn turvallisuuteen liittyvistä toimintaohjeista sekä
 - työpaikan palontorjuntaan, ensiapuun ja evakuointiin liittyvistä toimenpiteistä
 - ja näihin tehtäviin nimetyistä henkilöistä.
- **Pääasiallista määräysvaltaa käyttävänä työnantajan edustajana esihenkilö vastaa** siitä, että työympäristö ja työolosuhteet ovat turvalliset ja terveelliset sekä hänen omille työntekijöilleen niin myös ulkopuolisen työnantajien työntekijöille.
- Samoin ulkopuolisen työnantajan sekä itsenäisen työnsuorittajan on tiedotettava muille yhteisen työpaikan toimijoille niistä haitta- ja vaaratekijöistä, joita hänen työnsä voi aiheuttaa työntekijöille.

Yhteisellä työpaikalla toimivien huolehtimisvelvoite (Ttl 49 §)

Työpaikalla, jolla yksi työnantaja käyttää pääasiallista määräysvaltaa ja jolla samanaikaisesti tai peräkkäin toimii useampi kuin yksi työnantaja tai korvausta vastaan työskentelevä itsenäinen työnsuorittaja siten, että työ voi vaikuttaa toisten työntekijöiden turvallisuuteen tai terveyteen (*yhteinen työpaikka*) on työnantajien ja itsenäisten työnsuorittajien työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen **kunkin osaltaan ja riittävällä keskinäisellä yhteistoiminnalla ja tiedottamisella huolehdittava siitä, että heidän toimintansa ei vaaranna työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä.**

Pääasiallista määräysvaltaa käyttävän työnantajan velvollisuuksiin yhteisellä työpaikalla kuuluu mm. huolehtia työolosuhteiden ja työympäristön yleisestä turvallisuudesta ja terveellisyydestä. (51 §)

Itsenäiset työnsuorittajat yhteisellä työpaikalla

- Myös itsenäinen työnsuorittaja, esim. yrittäjäfreekku:
 - noudattaa yhteisen työpaikan pääasiallista määräysvaltaa käyttävältä työnantajalta saamiaan työpaikkaa koskevia turvallisuusohjeita ja
 - tiedottaa työpaikan työnantajaa mahdollisista oman työnsä mukava tulevista vaaroista.
- Yrittäjäfree huolehtii omalta osaltaan työturvallisuudesta seuraavissa asioissa:
 - pätevyys, tarvittavat luvat
 - työssä käytettävät koneet, työvälineet, henkilönsuojaimet ja muut laitteet sekä niiden käyttöönotto- ja määräaikaistarkastukset
 - vaarallisten aineiden käsittely, säilyttäminen ja merkitseminen

Riskien ennakointi ja hallinta

Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi (10 §)

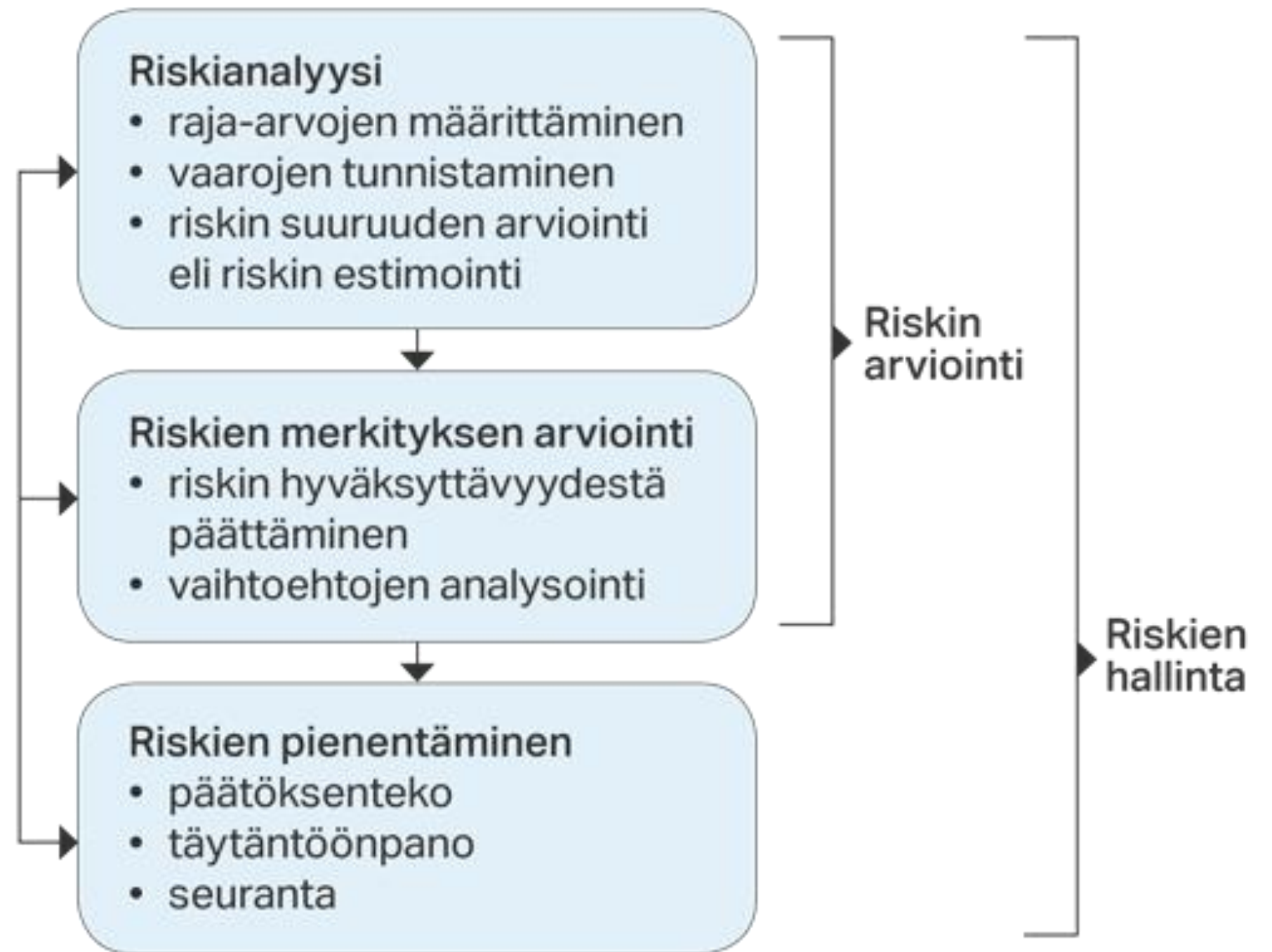
Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työajoista, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä, jos niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. Tällöin on otettava huomioon:

- 1) tapaturman ja muu terveyden menettämisen vaara kiinnittäen huomiota erityisesti kyseisessä työssä tai työpaikassa esiintyviin 5 luvussa tarkoitettuihin vaaroihin ja haittoihin (työtä ja työolosuhteita koskevat säännökset);
- 2) esiintyneet tapaturmat, ammattitaudit ja työperäiset sairaudet sekä vaaratilanteet;
- 3) työntekijän ikä, ikääntyminen, sukupuoli, ammattitaito ja muut hänen henkilökohtaiset edellytyksensä;
- 4) työn fyysiset kuormitustekijät sekä työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyvät kuormitustekijät;
- 5) työajan ulkopuolella tapahtuva työhön liittyvä matkustaminen;
- 6) mahdollinen lisääntymisterveydelle aiheutuva vaara;
- 7) muut vastaavat seikat.

Tarvittaessa velvollisuus käyttää apuna asiantuntijoita.

Riskien hallinnan kolme vaihetta:

1. tunnistaa vaarat ja haitat
2. arvioida vaaroihin liittyvien riskien merkitys työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle
3. estää, poistaa tai pienentää riskejä.

Riskien arviointi

- 1. riskit, joita ei voida poistaa teknisin tai organisatorisin keinoin, pitää arvioida
- 2. riskin hallinnassa pitää päästä hyväksyttävälle tasolle

Tunnistamattomia riskejä ei voi hallita!

Todennäköisyys	Seuraukset		
	1 Vähäiset	2 Haitalliset	3 Vakavat
	Ohimenevä sairaus tai haitta, ei lääkärin tarvetta, muutaman päivän poissaolo. Esimerkiksi päänsärky tai mustelma	Pitkäkestoisia vakavia vaikutuksia, pysyviä lieviä vaikutuksia, edellyttävät lääkärin hoitoa, 3-30 päivän poissaolo. Esimerkiksi luunmurtumat tai äänihäiriöt	Pysyvät ja palautumattomat vahingot, edellyttää sairaalahoitoa, poissaolo yli 30 päivää. Esimerkiksi työuupumus, pysyvä työkyvyttömyys tai kuolema.
	1 Epätodennäköinen Tapahtuma esiintyy harvoin ja epäsäännöllisesti.	1 Merkityksetön riski	2 Vähäinen riski
2 Mahdollinen Tapahtuma esiintyy toistuvasti mutta ei säännöllisesti.	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski
3 Todennäköinen Tapahtuma esiintyy usein ja säännöllisesti.	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski	5 Sietämätön riski

Liukastumiset ja kompastumiset

Kaapelit, kuvauskalusto, epätasainen maasto ja huono valaistus lisäävät tapaturmariskiä.

Pidä kulkuväylät vapaina, merkitse kaapelit ja käytä asianmukaisia jalkineita.

Kuva: Pixabay

Kuvaukset syrjäseudulla

Esimerkiksi muutama kuvauspäivä syrjäseudulla, jossa ei ole tarjolla isoja majoitustiloja. Majoitus ja kuvauspaikat sijaitsevat kaukana toisistaan.

Riskit esim. kaluston osalta, paikallinen työvoima, infran rakentaminen tuotantoa varten, maastossa liikkuminen, kuuluvuuskatveet jne.

Huomioitavaa on esim. paikallisten ja tuotannon väen työnjaon ja vastuiden selkeys, onnettomuustilanteisiin varautuminen paikallisen pelastuslaitoksen kanssa, tavaroiden kuljettaminen turvallisesti, siirtymien ja kokonaiskuormituksen huomioon ottaminen

Tiedonkulun riskit

Tuotannossa tulee paljon muutoksia ja olosuhteet vaihtelevat. Kuvauspaikkoja voi olla useita ja niissä aina omat riskinsä. Päivän aikana voidaan ottaa monenlaisia kuvia, joissa omat riskinsä.

Muutosten huomiointi kartoissa ja opasteissa.

Tiedonkulun vastuuttaminen, muutosten ulottaminen niihinkin, jotka eivät ole palaverissa paikalla, onko kieli selkeää ja terminologia tuttua, onko tieto vastaanotettu ja kuitattu.

Kuva: P. Lyy

Nosto- ja kantotyöt

Tarvikkeiden, kaluston ja lavasteiden siirtäminen voi aiheuttaa tuki- ja liikuntaelinrasitusta.

Käytä oikeita nostotekniikoita ja apuvälineitä.

Nostimet ja tikkaat

Nostimia käytetään esim. ripustamisiin.

Onko valittu oikeanlainen nostin oikeaan asiaan?
Käytetäänkö nostinta muuhun tarpeeseen kuin se on hankittu? Työskennelläänkö A-tikkailla?

Crew members filming The Alamo (2004) Using Panavision cameras. Wikipedia.

Sääolosuhteet ja ympäristö

Ulkokuvauksissa kylmyys, kuumuus, sade tai liukkaus voivat heikentää turvallisuutta. Säänmukainen varustus ja tauotus vähentävät riskejä.

Työkuormitus ja väsymys

Pitkät kuvauspäivät ja vaihtelevat aikataulut voivat heikentää keskittymistä. Riittävät tauot, lepo ja ennakkosuunnittelu ovat tärkeitä.

Liikenne ja kuljetukset

Kuvauspaikkojen välillä liikkuminen sekä ajoneuvojen läheisyydessä työskentely aiheuttavat vaaroja.

Noudata liikenneohjeita ja käytä huomiovaatetusta tarvittaessa.

Työturvallisuusvastuu on aina työnantajalla

Mutta myös itsenäisillä työnsuorittajilla, jos heillä on oikeus johtaa ja valvoa työtä. Näin siis työturvallisuusrikokseen voi syyllistyä myös itsenäinen työnsuorittaja (rikoslaki 47 luku 8 §)

Yhteenveto

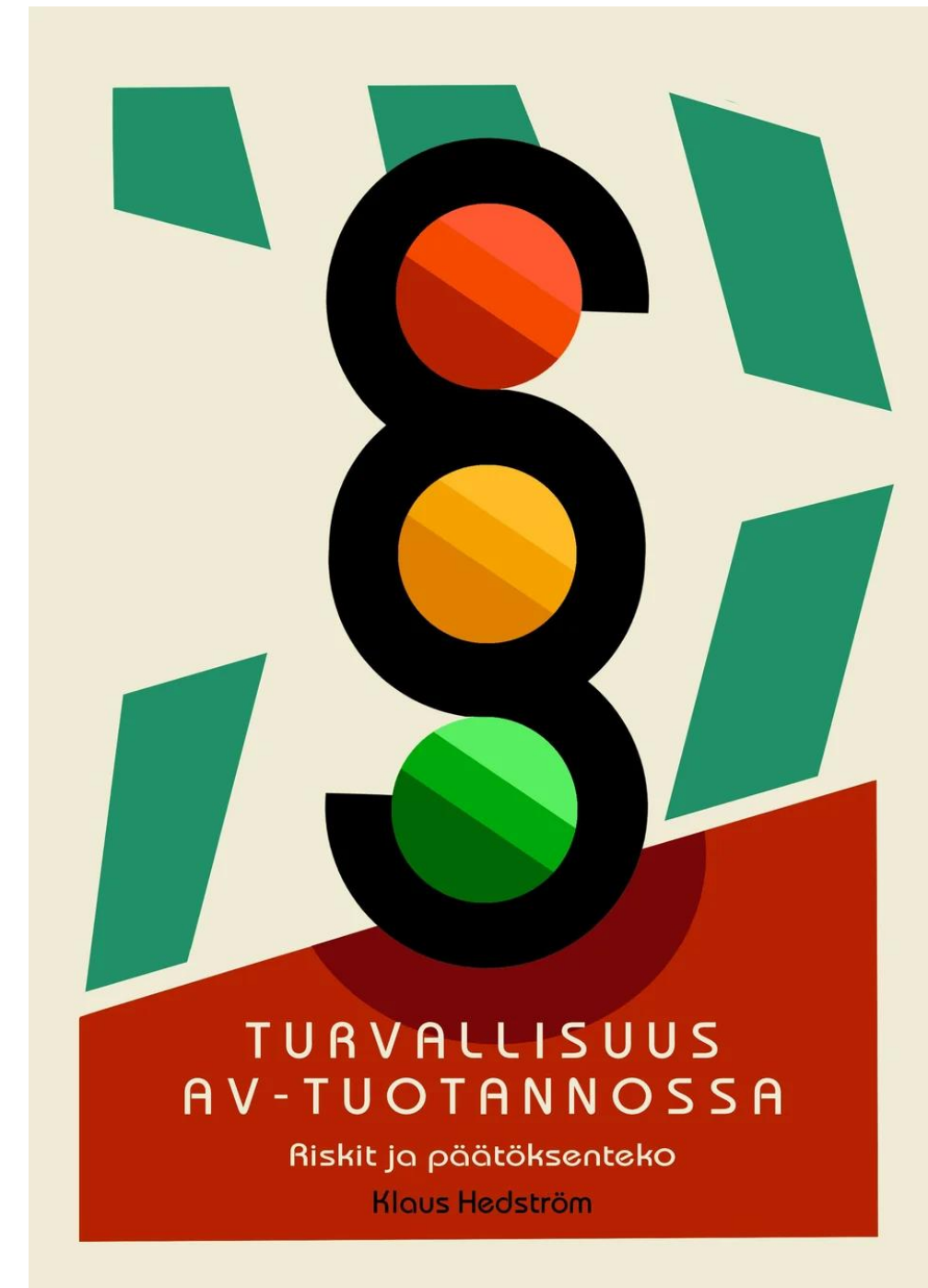
- AV-tuotantoon työllistyvän kannattaa pitää itsekin huoli siitä, että saa riittävän perehdytyksen
- Työnantajan näkökulmasta alalla uusi työntekijä on erityinen mm. työn ja työturvallisuuden suunnittelun kannalta
- Työn vaarat ja riskit ovat tehtäväkohtaisia

Ennakkotieto: Turvallisuus AV-tuotannossa, ilmestyy tänä syksynä

Kirjoittaja: Klaus Hedström

Turvallisuus AV-tuotannossa — Riskit ja päätöksenteko on käytännönläheinen tietoteos audiovisuaalisten tuotantojen turvallisuudesta. Kirja käsittelee elokuva-, televisio-, mainos-, dokumentti- ja suoratoistotuotantojen turvallisuutta ensisijaisesti suomalaisessa toimintaympäristössä ja EU-säätelyn muodostamassa viitekehyksessä.

Teos kokoaa yhteen tuotannon suunnitteluun, riskienhallintaan, kuvauspaikkatyöhön, erikoistilanteisiin ja työryhmän toimintaan liittyviä turvallisuuskysymyksiä. Se käsittelee tuotannon arjen näkökulmasta sitä, miten riskit syntyvät, miten ne ketjuuntuvat ja miten niitä voidaan arvioida ennen kuin ne muuttuvat vahingoiksi tai hallitsemattomiksi tilanteiksi.

Kiitos!

Terhi Tarvainen

terhi@tyoasia.fi

TYOASIA.FI